

Inhoud

Definitie van Kindermishandeling	Pagina 2
Rehabilitatie beroepskracht	Pagina 2
Regels bij het uitwisselen van informatie	Pagina 3
Registratie	Pagina 3
Dossier	Pagina 3
Overdracht	Pagina 4
Algemene zwijgplicht	Pagina 4
Meldrecht en meldplicht	Pagina 4
Eer gerelateerd geweld	Pagina 5
Meisjes besnijding	Pagina 5
Verantwoordelijkheden	Pagina 6
Kind check	Pagina 7

Definitie van kindermishandeling

Kindermishandeling is elke vorm van, voor de minderjarige, bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief, opdringen waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel. (Wet op de jeugdzorg, 2005)

Huiselijk geweld is geweld dat door iemand uit de huiselijke of familiekring van het slachtoffer wordt gepleegd. Hieronder vallen lichamelijke en seksuele geweldpleging, belaging en bedreiging (al dan niet door middel van, of gepaard gaand met, beschadiging van goederen in en om het huis).

De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling of een vermoeden daarvan.

***Rehabilitatie beroepskracht**

De politie kan op grond van het verrichte onderzoek constateren dat er geen aanleiding is om aan te nemen dat sprake is van een geweld- of zedendelict. De betrokken beroepskracht, die voor de duur van het onderzoek geschorst of op non-actief was gesteld, wordt door de houder of directie van de organisatie in zijn functie in ere hersteld. In een dergelijke situatie moeten het belang van de beroepskracht en het algemeen belang worden afgewogen en zou het bijvoorbeeld wenselijk kunnen zijn de betreffende beroepskracht binnen de kinderopvangorganisatie over te plaatsen. Indien na het onderzoek van de politie blijkt dat er een klacht is ingediend op valse gronden, kan de directie de betrokken beroepskracht een rehabilitatietraject aanbieden. De directie kan dan tevens maatregelen nemen tegen degene, die valselyk een beschuldiging heeft geuit. Dit kan variëren van de eis dat excuses worden aangeboden, tot schorsing of tot verwijdering.

B. Waarschuwing afgeven

De houder of directie kan besluiten tot het geven van een schriftelijke waarschuwing, met de mededeling dat herhaling van het ongewenste gedrag arbeidsrechtelijke gevolgen heeft. Die waarschuwing kan dan worden opgenomen in het gastouderdossier.

C. Arbeidsrechtelijke maatregelen

Wanneer de houder of directie constateert dat op grond van het verrichte onderzoek van de politie aanleiding is om aan te nemen dat kindermishandeling heeft plaatsgevonden, neemt de directie maatregelen van arbeidsrechtelijke aard, zoals ontslag wegens een dringende reden op grond van art. 677 en art. 678 boek 7 BW, of ontbinding van de arbeidsovereenkomst via de kantonrechter (art. 685 boek 7 BW).

In het geval dat het een gastouder betreft, dient de overeenkomst tussen het gastouderbureau en de gastouder per direct te worden beëindigd, evenals de overeenkomst tussen de gastouder en ouder. In geval er een arbeidsovereenkomst bestaat tussen de gastouder en ouder, dan geldt ontslag zoals boven beschreven.

In het geval dat het een vrijwilliger betreft, wordt de samenwerking per direct opgezegd.

Alle beslissingen worden zorgvuldig afgewogen en zorgvuldig geregistreerd door de houder of directie.

Regels bij het uitwisselen van informatie:

- Vertelt uw dat u informatie over hem wilt opvragen, waarom dat nodig is en bij wie u dat gaat doen.
  - Vraagt u wat diegene ervan vindt
  - Stel vast of u toestemming hebt en leg dit schriftelijk vast
  - Kom tot een besluit, waarbij informatie verstrekken op basis van toestemming de voorkeur heeft maar toestemming niet noodzakelijk is
  - Informeer over uw besluit
  - Beoordeel of het mogelijk is dat diegene aanwezig is bij de informatie uitwisseling
- Afwijken over deze regels over openheid kan alleen in verband met de veiligheid van de kinderen, van uzelf of van anderen

Registratie

Het is zeer belangrijk dat alle gegevens schriftelijk worden vastgelegd. Waarbij gespreksverslagen door betrokkenen worden ondertekend.

Alles wat vastgelegd wordt over het gezin en het kind valt onder het dossier.

Dossier valt onder Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP).

Persoonlijke werkaantekeningen horen ook tot het dossier.

In geval signalen kunnen duiden op kindermishandeling of ernstig seksueel grensoverschrijdend gedrag tussen kinderen onderling wordt de aandachtsfunctionaris hiervan op de hoogte gebracht en wordt er begonnen met het aanleggen van een dossier.

De aandachtsfunctionaris is verantwoordelijk voor het dossier en bewaard deze dan ook in een dichte afgesloten kast of een digitaal dossier achter wachtwoord.

Wanneer er sprake is van een incident zoals kindermishandeling gepleegd door de houder dan wordt er door de gastouder een eigen dossier aangelegd. Melding door een ouder over een medewerker of leidinggevende

Indien een ouder aanwijzingen heeft dat een gastouder of bemiddelingsmedewerker zelf een geweld- of zedendelict begaat (of heeft begaan) en een kind hiervan het slachtoffer is dan kan de ouder contact opnemen met de vertrouwensinspecteur van de Inspectie van het Onderwijs.

Hiernaast heeft de ouder de (reguliere) rechtsplicht om bij een redelijk vermoeden van een strafbaar feit aangifte te doen bij de politie.

De inhoud van het dossier is bekend bij ouders, tenzij de gastouder ze eerst nog wil bespreken met de aandachtsfunctionaris voordat er een gesprek met de ouders plaatsvindt of indien de veiligheid van het kind, gezin of de beroepskracht in gevaar komt. Een geheim dossier is strafbaar.

Het dossier

Onder dossier valt alles wat vastgelegd wordt over kind en gezin.

In een dossier worden onder andere de volgende gegevens vastgelegd:

- Datum, plaats, situatie.
- Bronnen
- Observaties (alleen feiten geen interpretaties)
- signalen die duidelijk maken welke zorgen gezien en gehoord worden
- Alle intern en externe contacten schriftelijk vastgelegd
- Stappen die worden gezet
- Acties die zijn ondernomen
- Besluiten die worden genomen
- Het verloop van de voorgenomen acties
- Diagnosen (alleen vastgesteld door een bevoegde beroepskracht)
- Vastleggen van de afweging
- Sluit het dossier af

Overdracht

De ouder moet toestemming geven voor de overdracht van de gastouder naar de basisschool als de ouder geen toestemming geeft voor de overdracht van het dossier dan mag het dossier **niet** worden overgedragen. Wanneer het om een ernstige bedreiging in de ontwikkeling van het kind gaat kan er samen met de aandachtsfunctionaris een melding bij Veilig Thuis overwogen worden.

Algemene zwijgplicht

Iedere beroepskracht die individuele kinderen hulp, zorg, steun of een andere vorm van begeleiding biedt, heeft een beroepsgeheim. De zwijgplicht geldt voor maatschappelijk werkers, intern begeleiders, ouderenwerkers, jeugdhulpverleners, medisch hulpverleners, beroepskrachten in de kinderopvangbranche.

Deze zwijgplicht, zoals het beroepsgeheim ook wel wordt genoemd, verplicht de beroepskracht om geen informatie over het kind aan derden te verstrekken, tenzij de ouders hem daarvoor toestemming hebben gegeven. De algemene zwijgplicht geldt voor alle beroepskrachten werkzaam in de kinderopvangbranche.

Doel van het beroepsgeheim is de drempel voor de toegang tot hulpverlening zo laag mogelijk te maken en de ouders het vertrouwen te geven dat vrijuit gesproken kan worden. De algemene zwijgplicht voor hulpverleners en begeleiders is niet specifiek opgenomen in een bepaalde wet, maar wordt afgeleid uit de privacy- bepalingen uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (artikel 8) en uit de Grondwet (artikel 10). Deze bepalingen worden nog eens ondersteund door artikel 272 Wetboek van Strafrecht dat een verbod bevat op het verbreken van geheimen die aan de beroepskracht zijn toevertrouwd.

Specifieke zwijgplicht

Een aantal beroepsgroepen (bijvoorbeeld artsen, verpleegkundigen, beroepskrachten jeugdzorg, vertrouwensinspecteurs in het onderwijs) kent een specifieke zwijgplicht die is geregeld in een 'eigen' wet. Binnen de kinderopvangbranche geldt zo'n specifieke zwijgplicht niet.

Meldrecht

Iedere beroepskracht met een beroepsgeheim of een andere zwijgplicht heeft op basis van een wettelijke meldrecht bij vermoedens van huiselijk geweld en kindermishandeling een meldrecht. Dit staat vermeld in artikel 5.2.6 in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning 2015. Dit betekent dat er ondanks het beroepsgeheim het recht bestaat om zo nodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder, bij Veilig Thuis te melden.

Daarnaast omvat het meldrecht het recht voor de beroepskracht om op verzoek van Veilig Thuis of de Raad van de Kinderbescherming informatie over het kind en/of zijn ouders te verstrekken, eveneens zo nodig zonder toestemming van het kind en/of de ouder.

Meldplicht

In de kinderopvangbranche geldt alleen een meldplicht voor vermoedens van geweld- of zedendelict door een collega. Voor een vermoeden van huiselijk geweld en kindermishandeling geldt geen meldplicht. Beroepskrachten(gastouders) zijn wel verplicht bij een vermoeden van een geweld- of zedendelict van een collega direct de houder te informeren. De houder is verplicht hierover in overleg te treden met de vertrouwensinspecteur. Wanneer zij samen constateren dat er sprake is van een reëel vermoeden, dan is de houder verplicht tot het doen van aangifte.

Eergerelateerd geweld

Met eergerelateerd geweld wordt verstaan alle vormen van dwang, psychische en fysiek geweld om te voorkomen dat een lid van de familie en misstap zet die de familie-eer in de gemeenschap kan schaden.

Een aantal vormen van dit eergerelateerd geweld:

- Sociale controle
- Psychische en fysieke mishandeling
- Eermoord
- Trotsmoord
- Zelfmoord (gedwongen)
- Huwelijksdwang
- Achterlating
- Huwelijkse gevangenschap
- Verstoting
- Seksueel misbruik
- Vrouwelijke genitale verminking
- Genezingsrituelen en bezweringen

Bij een vermoeden van eergerelateerd geweld vindt indien de veiligheid het toelaat en door een expert is geïnventariseerd, een gesprek plaats met de ouders. De combinatie van kinderen en huiselijk geweld betekent altijd kindermishandeling. De handelwijze bij (een vermoeden) van huiselijk geweld is hetzelfde als bij kindermishandeling.

Meisjes besnijding/vrouwelijke genitale verminking (VGV)

Vrouwelijke genitale verminking, ook wel meisjesbesnijdenis genoemd, is een ingreep aan de uitwendige geslachtsorganen. De lichtste vorm is een sneetje in de voorhuid van de clitoris. De meest verminkende vorm is de infibulatie of faraonische besnijdenis, waarbij de hele clitoris, de kleine schaamlippen en een deel van de grote schaamlippen verwijderd worden. Na hechting van wat over is van de grote schaamlippen, blijft alleen een kleine opening over voor menstruatiebloed en urine. Vrouwelijke genitale verminking is een traditioneel gebruik dat vooral voorkomt in een aantal Afrikaanse landen. De traditie is daar soms verweven geraakt met het geloof, zowel islamitisch als christelijk. De ingreep vindt meestal plaats bij jonge meisjes, de exacte leeftijd verschilt per land. Alle vormen van vrouwelijke genitale verminking zijn in Nederland strafbaar. Ook inwoners van Nederland die hun dochter in het buitenland laten besnijden plegen een strafbaar feit en kunnen in Nederland worden vervolgd.

Belangrijk: bij een vermoeden van VGV dient door de aandachtsfunctionaris direct contact opgenomen te worden met Veilig Thuis.

Bij gebruik van dit protocol moet duidelijk zijn wie binnen de instelling waarvoor verantwoordelijk is.

1) Verantwoordelijkheden leidinggevende/aandachtfunctionaris:

- Opnemen van de meldcode in het kwaliteitsbeleid van de instelling.
- Kennis hebben van de handelwijze volgens de meldcode.
- Overleggen met en steunen van de bemiddelingsmedewerker in het handelen volgens het protocol.
- Zorg dragen voor voldoende deskundigheid bij medewerkers over signaleren en omgaan met (vermoedens van) kindermishandeling.
- Eindverantwoordelijkheid dragen voor de uitvoering van de meldcode.

2) Verantwoordelijkheden van de aandachtfunctionaris:

- Herkennen van signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling.
- Overleg plegen met de gastouder die de zorg heeft over een kind.
- Indien nodig overleggen met andere beroepskrachten.
- Kennis hebben van de handelwijze volgens het protocol.
- Informeren van gast- vraagouders over dit beleid. - Vaststellen van taken van een ieder (wie doet wat wanneer).
- Zonodig contact op nemen met het veilig thuis voor advies of melding.
- Waken over de veiligheid van het kind bij het nemen van beslissingen.
- Toezien op zorgvuldige omgang met de privacy van het betreffende gezin.
- Verslaglegging.
- Afsluiten van het protocol.
- Evalueren van de genomen stappen.
- Bijhouden van de sociale kaart.

3) Verantwoordelijkheden van de gastouder:

- Herkennen van signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling.
- Overleg plegen met de aandachtsfunctionaris bij zorg over een kind aan de hand van waargenomen signalen die kunnen wijzen op kindermishandeling.
- Uitvoeren van afspraken die zijn voortgekomen uit het overleg met de aandachtsfunctionaris, zoals observeren of een gesprek met de ouders.
- Bespreken van de resultaten van deze ondernomen stappen met de aandachtsfunctionaris

4) De directie, de bemiddelingsmedewerker/aandachtsfunctionaris en de gastouders zijn niet verantwoordelijk voor:

- Vaststellen of er al dan niet sprake is van kindermishandeling.
- Verlenen van professionele hulp aan ouders of kinderen (begeleiding, therapie).

Kindcheck:

Schematische weergave stappenplan kindcheck

